

čas se javlja, da se je v Macedoniji začel že davno pripravljani punt za izvojevanje neodvisnosti. Morda je to le demonstracija proti Rusiji. Ta namreč ne smatra sedanjega trenutka ugodnim, da bi razvila balkansko vprašanje, nego išče sredstev, da bi mogla gojiti kar najboljše razmere s Turčijo. Macedonci s tem seveda niso zadovoljni in od tod „punt“. Rusije pa to čisto nič ne moti. Veliki knez Aleksander Nikolajevič pojde od slavnosti na Šipka-prehodu obiskat turškega sultana in čuje se, da v namen, naj bi Turčija kot suverena oblast dovolila, da odstopi Bolgarska Rusiji pristan Burgas. Turčija pa menda nima pravega zaupanja, kajti zbrala je ob bolgarski meji malo armado in ne stori ničesar, da dobi Rusija zadoščenja za dogodbe v Mitrovici. Tam je namreč Rusija ustanovila konzulat, Albanci pa ne dopuste, da bi ruski konzul prišel v Mitrovico in tam začel poslovati. Preprečili so to siloma. Rusija seveda ne bo tega žaljenja molče utaknila v žep.

Obrtnija.

Zopet nekaj o žganju.

Klic: proč z alkoholom, proč z žganjem, ne sme umolkniti. Dasi mnogi delajo kisle obraze, kadarkoli slišijo kaj o žganju in njegovi škodljivosti, nas to ne sme ustrašiti, da vedno in zopet odkrivamo rano, ki krvavi na narodnem telesu. Ni vsega žganje krivo, a vendar tudi ni je reči, ki bo tako mogočno vplivalo na naše družbinske razmere, kakor ta tekočina. Če zasluži kaj ime pravega ljudskega sovražnika, tako je alkohol v prvi vrsti, kateremu se mora pridejati to ime. Tako sodijo vsi, katerim je ljudski blagor na srcu, in o tem pričajo vsakdanje tuitam jako bridke skušnje. Predsodkov seve tudi ni nikjer toliko, kakor ravno pri alkoholu, ker nobena reč, ne more človeka in njegove razsodnosti tako trapiti, kakor ravno ta strup. Razun tega mora imeti pa tudi vsaka dobra reč svoje nasprotnike, drugače bi ne bila dobra, in tako je tudi s prizadevanjem, odstraniti slab vpliv onega strupa, ki se prodaja ljudstvu za dragocen denar v žganju in drugih žganih tekočinah. Konečno bo vendar le resnica zmagala.

Jako imenitni pojavi v vprašanju o alkoholu so se prikazali na mednarodnem shodu zoper alkohol, ki se je vršil meseca aprila letošnjega leta na Dunaju. Kako se je ta shod vršil, o tem so poročali na široko vsi časopisi. Značilno je bilo posebno to, da so hoteli imeti socialni demokratje pri tem glasno besedo, ter so obdelovali celo vprašanje iz zgolj strankarskega stališča. To se jim seve ni posrečilo, ali na vsak način je treba omeniti dejstva, da so ravno socialni demokratje prišli do prepričanja, da je alkohol, žganje, delavcem in nižjim stanovom najhujši sovražnik. Tu naj bi si zapomnili oni izmed našega slovenskega ljudstva, kateri sodijo, da bi bilo svarjenje pred strašnimi nasledki žganja, posebno od strani dušnih pastirjev, le nekako strašilo, ki nima posebnega pomena. Saj ne manjka pridig in resnih

opominov, ali uspeha navadno ni, ker gre beseda pri enem ušesu noter pri drugem vun. Seve je ravno pijancu najtežavnejše pridigati, ker mu resnica oči kolje, ali sodimo, da je pri tem vplivno tudi to, ker ljudje mislijo, da se mora tako učiti od duhovske strani, z ravnanjem po naukih se pa ne mudi! Pri tem shodu pa se je pokazalo, da zoper žganje niso samo oni, katerim je časn in pred vsem večni blagor ljudstva prva reč, namreč duhovniki in vsi pravi rodoljubi, ampak tudi socialni demokratje, ki se za večnost navadno toliko zmenijo, kakor za lanski sneg.

Tudi v našem ljudstvu se je že precej udomačil demokratični duh in mnogi se ga nekako vesele, ker menijo, da bo potem odstranjeno vse, kar jim zdaj še more ogreniti njih uživanje. Mnogi pijejo tudi že sedaj na račun socialnodemokratične zmage. Te vroče in žejne rudečkarje hočemo malo politi s tem, da jim povemo dejstvo, da so tudi socialni demokratje zoper žganje. Ako se torej oklepajo upa, da bo v demokratičnem kraljestvu glaž vedno poln — potem se jako goljufajo, kakor bi bili (kar seve tudi ne verjamejo radi) opeharjeni še v mnogo drugih rečeh. Oni torej, ki menijo, da se jim še žganje ne privošči, ako se jim pove: varujte se žganja — oni, pravim, naj vedo, da jim žganje tudi ne privoščijo ljudje, kateri vedno in vedno oznanujejo, da so največji prijatelji ljudstva. To je tudi nekaj naravnega. Socialni demokratje so v obče seve na čisto krivih potih, ali mnogi imajo res voljo ljudem pomagati. Taki pa ravno zaradi tega ne smejo in ne morejo ljudij pustiti v mnenju, da bi jim bilo pomagano, če bi žganje teklo morebiti po vsih rekah, ampak morajo reči: Ne, to ni vaša rešitev, ampak vaš pogin!

Razvidno je pa iz tega dejstva tudi, da so pravi prijatelji ljudstva oni, ki so že davno pred socialnimi demokrati ljudi učili in jim klicali: Varujte se žganja, ki je vaš največji sovražnik. Resnica mora torej prej ali slej na dan. To smo hoteli posebno omeniti, ker sodimo, da je ta prikazen imenitna tudi za naše domače razmere. Naj bi se povsod, kjerkoli je kraj, čas in priložnost, storiti nekaj zoper žganje, poudarjalo tudi to, da so na Dunaju tudi socialni demokratje postali nasprotniki — šnopsarjev in šnopsarije!

Drugo, kar se je na tem shodu posebno povdarjalo, je to, da se mora povsod pobijati močno ukoreninjeno mnenje o redilni moči alkohola. Ljudje naj bi se ne dali zapeljati niti od svojih čutov niti od raznih zapeljivcev. Alkohol, bodisi v žganju, vinu ali pivu, je le zdražilna, ne pa redilna snov. Ker razburi človeku živce, mora mu biti v marsikaterem oziru v korist. O tem ni dvombe, saj se je spočetka sosebeno žganjski alkohol sploh rabil le kot zdravilo. Kdor se pa pijač poslužuje z namenom, da bi se okrepčal, redil, prišel do moči, ta se goljufa. Tako se pa dan na dan goljufa mnogo ljudi, ne da bi se dali prepričati. S pijačami si mislijo opomoči, a ravno pijače

jim vzamejo telesne moči in jim pripravijo prerani grob. Ministrski predsednik pl. Körber je v svojem govoru povdarjal posebno to dejstvo in vsi strokovnjaki so mu pritrjevali ter dokazali resničnost tega z neovrgljivimi dokazi. „Moderna znanost“, pravi minister, „je razkrila pogubonosni vpliv alkohola na povprečno dolgost človeškega življenja. Boj, kateri se danes bije, velja alkoholu posebno kot redilnemu sredstvu. V tem oziru je alkohol zares nezvest prijatelj; najprej stori dobro, da more potem tembolj pustošiti. Alkohol ne kreпча, temveč uničuje vse, ki se mu udajo“.

To naj bi si dobro zapomnili oni reveži, ki imajo le malo prislužka ali pridelka in si še s tem kupujejo mesto dobre, redilne hrane, le pijače, posebno žganja, ter imajo tako nekako dvojno škodo. Telesne moči vedno bolj hirajo, pride bolezen in nesposobnost za delo, s časom ni zaslužka in zato je pomanjkanje pri vsih koncih in krajih. Tako gre mnogim; pijače so jim v telesni in dušni pogin. Drugi vidijo sicer njih žalosten konec, a žal, le malo jih je, kateri bi se varovali te poti in ne drvili s prvimi vred v isti prepad. Dr. Bär pravi: „Nobeno mnenje ni toliko pospešilo pijančevanja in pridobilo alkoholu toliko prijateljev, kakor mnenje, da daje moč in redi; ali tudi nobeno mnenje ni nevarnejše in nobeno ni toliko škodovalo nižjim stanovom, kakor to, ki je naredilo iz alkohola in sploh pijač redilna sredstva“.

Zato pravimo: Delavci, kmetje, ki opravljate težka telesna dela, ako si hočete pridobiti novih močij, potem jih ne iščite v pijačah; posebno ne v žganju, drugače boste oslabei in imeli dvojno škodo. To je mnenje in prepričanje vseh učenjakov in zdravnikov; o tem se prepriča vsak lahko tudi sam, če ga morda ravno pijače niso že oslepile. Kakor se je priznalo na zadnjem shodu na Dunaju, so bili tam vsi deležniki istega mnenja od našega prvega ministra do zadnjega socijalnega demokrata. T.

Kmetijstvo.

Kolika pri konjih.

(Konec.)

Po tem, kar smo doslej navedli, je menda lahko razumeti imenitno pravilo:

„Na koliki bolni konj se ne sme valjati; ako bi se vender hotel, prepeljajte ga, da mu zabranite valjanje. Ako bi konj ne hotel hoditi, mu morate z bičem pomagati. Konja polijte po trebuhu in hrbtu s kafrovcem ali terpentinovim oljem, potem pa naj ga štirje možje tako dolgo s slamo drgajo, da se posuši. Zatem se konj gorko zadene. Mej tem se napravi žajfnica, katera se konju vsako četrto ure v ritnik brizglja. Predno se pa to stori, se s pooljeno roko konju previdno seže

v ritnik (črevo) in se blato odstrani. To se ne sme nikdar opustiti, ker včasih pridejo precej po otrebljenju vetrovi, kar je vselej dobro znamenje. Za notranje zdravilo dajte pol litra kamiličnega čaja, v katerem raztopite pol funta Glauberjeve ali grenke soli. Bolje in pripravneje pa je, da vzamete pest kamilic, pol funta grenke soli in zmešate z rženo moko. Temu prašku se prilije nekoliko vode ter se napravi testo, ki se da konju. Pri konju je vedno bolje in pripravneje, da zdravila z moko zmesimo v testo, kakor pa da bi vlivali tekoča zdravila. Zgoraj omenjeno zdravilo se pol dne trikrat ali štirikrat ponavlja, ako bolezen poprej ne jenja. Dobro je tudi četrto litra črne kave, kateri primešamo malo ruma ali žganja; to zdravilo je povsodi pri rokah in se je že večkrat dobro obneslo. Priporoča se tudi laško ali laneno olje po četrto litra nakrat, vsako uro pa se ponavlja. Ako to ne pomaga v nekoliko urah, je slabo znamenje. Vender pa kmetovalec ne more in ne sme pri svoji živini nič družega storiti, kakor to, kar smo doslej povedali.

Nekateri nevedni in nespametni mazači dajejo proti koliki petrolej, terpentinsko olje, kolomaz, smrdljiva jajca, scalnico in počenjajo različne take bedarije. To je odločno odsvetovati.

Pravila za našega kmeta, kateremu je zbolel konj, so naslednja:

1. Pošlji hitro po živinozdravnika in mu povej, da imaš v hlevu koliko, zato da zdravila seboj prinese, ker tu je vsaka minuta draga;
2. Daj konju dovolj nastelje in ne puščaj mu, da bi se valjal;
3. Drgaj konja dobro po trebuhu in hrbtu, koder si ga poprej polil s kafrovcem in terpentinovim oljem, potem konja dobro odeni;
4. Odstrani blato iz ritnika previdno s pooljeno roko in brizgljaj konju pridno;
5. Za notranje zdravilo daj kamiličnega čaja z grenko soljo ali laškega, kakor tudi lanenega olja, ali pa črne kave z rumom;
6. Opusti vsako drugo zdravljenje, ker to more le živinozdravnik.

Končno nam je omeniti še ene konjske bolezni, ki ima enake znake, kakor kolika, t. j. zaprtje scalnega mehurja. Vzrok tej bolezni je prehlajenje, ki provzroči krč v mehurjevem vratu. Včasih pa bolezen provzroči tudi kamenje ali pesek, ki se dela v mehuru, ter pride v scalo in je zapre. Tako bolni konji se obnašajo kakor oni, oboleli za koliko; oni polegajo in skačejo zopet kvišku, ter skušajo scati, a brez uspeha. Če se gre z roko v ritnik, otiplje se napolnjen in napet mehur. Pripeti se, da poneha krč in spusti konj vodo, vsled česar ponehajo bolečine in nemir. Mogoče je pa tudi, da mehur počí, potem je seveda nagla smrt neizogibna. Pri zaprtju scalnega mehurja je najprej konja po trebuhu dobro obdrgniti, kakor je bilo gori popisano, ter mu je ravno tako v